

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КАРТУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ: АКТУАЛЬНІСТЬ, МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

Коляденко С.М.

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри соціальних технологій

Літяга І.В.

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри соціальних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка

USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN MAPPING SOCIAL SERVICES: RELEVANCE, OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Kolyadenko S.,

PhD, Associate Professor
Zhytomyr Ivan Franko State University

Lityaga I.

PhD, Associate Professor
Zhytomyr Ivan Franko State University

DOI: [10.5281/zenodo.16880756](https://doi.org/10.5281/zenodo.16880756)

Анотація

На сьогодні інновації в соціальній роботі відіграють важливу роль, так як події в Україні потребують ретельних змін і мають певні виклики. Тому у статті проаналізовано роль цифрових технологій у процесі картування соціальних послуг. Розкрито зміст поняття соціального картування, його функціональне призначення, перспективи впровадження геоінформаційних систем (ГІС), веб-платформ та мобільних додатків у практику соціальної роботи. Окрему увагу приділено міжнародному та українському досвіду застосування цифрового картування, а також перешкодам і викликам, що виникають у процесі цифрової трансформації сфери соціальних послуг.

Abstract

Today, innovations in social work play an important role, as events in Ukraine require thorough changes and have certain challenges. Therefore, the article analyzes the role of digital technologies in the process of mapping social services. The content of the concept of social mapping, its functional purpose, and the prospects for implementing geographic information systems (GIS), web platforms, and mobile applications in the practice of social work are revealed. Special attention is paid to international and Ukrainian experience in the application of digital mapping, as well as obstacles and challenges that arise in the process of digital transformation of the social services sector.

Ключові слова: соціальне картування, цифрові технології, ГІС, соціальні послуги, соціальна інфраструктура, інформаційні системи.

Keywords: social mapping, digital technologies, GIS, social services, social infrastructure, information systems.

Цифрова трансформація соціальної сфери є невід'ємною складовою сучасної державної політики. Особливої актуальності набуває використання цифрових інструментів у процесі надання та планування соціальних послуг. Одним із таких інструментів є соціальне картування – метод, що дозволяє візуалізувати розміщення соціальних ресурсів і виявляти потреби громад.

Поняття соціального картування (*social mapping*) трактується як метод відображення територіального розташування соціальних установ, ресурсів та вразливих груп населення. За даними Світового банку, це спосіб візуального представлення соціальної структури території, що дозволяє ідентифікувати слабкі зони соціального захисту населення [1].

Картування виконує низку функцій, а саме:

➤забезпечує прозорість у наданні соціальних послуг;

➤дозволяє фахівцям і громадськості оперативно знаходити надавачів послуг;

➤сприяє виявленню прогалин і дублювання в системі;

➤оптимізує розподіл ресурсів у стратегічному плануванні.

Із розвитком інформаційних технологій паперові карти поступаються місцем **геоінформаційним системам (ГІС)**, які поєднують просторові дані та аналітичні можливості. Програми типу ArcGIS та QGIS дозволяють проводити комплексний аналіз соціальної ситуації у визначених географічних межах, виявляючи локальні потреби [2]. Мобільні додатки та інтерактивні веб-платформи забезпечують користувачам швидкий доступ до інформації про послуги поблизу їх місцеперебування. Наприклад, у США платформа **211 Colorado** об'єднує дані про понад 6500 сервісів від 2500 організацій [3].

У ряді країн соціальне картування активно застосовується як у державному, так і в громадському секторі. В Албанії за підтримки Програми розвитку ООН створено національну онлайн-мапу соціальних установ [4]. У Канаді платформа 211 Ontario забезпечує доступ до послуг за принципом "одного вікна" [5]. Британська коаліція благодійних організацій VCSEF під час пандемії COVID-19 застосовувала ГІС для розподілу гуманітарної допомоги [6]. У Танзанії проєкт *Crowd2Map* показав ефективність краудсорсингового підходу для картування сільських територій [7].

В Україні цифрове картування перебуває на етапі становлення. Прикладом може слугувати ініціатива ЮНІСЕФ у Чернігівській області щодо картування послуг для сімей з дітьми [8]. У Києві створено онлайн-мапу для батьків дітей з інвалідністю [9]. Харківська ОВА у співпраці з міжнародними партнерами у 2023 році запровадила карту соціальних послуг області, яка стала особливо корисною для внутрішньо переміщених осіб [10]. Окрім того, хотілося б поділитися досвідом створення студентами спеціальності Соціальна робота Житомирського державного університету імені Івана Франка картування соціальних послуг «КАРТА СОЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ» (м-т Житомир, Бердичів, Коростень, Пулини, Нова Борова, Черняхів, Тучин, Баранівка, Миропіль, Гоша, Горохів), де представлено чотири шари карти My maps (Google maps):

1. Державні установи, які реалізують соціальну політику.

2. Центри допомоги населенню.

3. Інститути громадянського суспільства.

4. Інші.

Ознайомитись з даним проєктом можна за посиланням: <https://www.google.com/maps/d/u/0/edit...>

Серед основних бар'єрів впровадження цифрового картування є:

➤ кадрові обмеження: відсутність фахівців із компетенціями в ГІС;

➤ фінансові труднощі - нестача коштів для технічного забезпечення;

➤ інформаційна неактуальність: потреба в постійному оновленні баз даних;

➤ технічна інфраструктура: низька якість інтернет-з'єднання в окремих регіонах;

➤ ризики безпеки: необхідність врахування питань конфіденційності [11].

Отже, цифрові технології відкривають нові горизонти для соціального картування, роблячи процес планування та надання послуг більш прозорим, адресним та ефективним. За умови системного підходу та підтримки держави такі ініціативи здатні трансформувати українську модель соціального захисту відповідно до міжнародних стандартів.

Список літератури

1. World Bank. Participatory Tools for Micro-Level Poverty and Social Impact Analysis. Washington: World Bank, 2003.

2. Esri. GIS for Human and Social Services Organizations. Esri White Paper, 2011.

3. 211 Colorado. Get Connected. Get Help. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://211colorado.org>

4. United Nations Development Programme. Mapping of Social Services in Albania. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.undp.org/albania>

5. 211 Ontario. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://211ontario.ca/map/>

6. Geospatial World. British Red Cross turns to digital mapping... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://geospatialworld.net>

7. Crowd2Map Tanzania. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://crowd2map.org/>

8. Куликівська громада. Карта надавачів соціальних послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kulykivska-gromada.gov.ua>

9. Київська міська державна адміністрація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kyivcity.gov.ua>

10. Харківська ОВА. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua>

11. Stewart, D. Digital Mapping in Social Work. Social Work Today. 2021. Vol. 21, No. 3. С. 16.